

המשרד לקליטת העלייה

חג השבועות

חג השבועות, תשס"ד

המשרד לקליטת העלייה

זוליס, זולוג וישראלים אוזרים יקרים,

חג השבועות הוא אחד משלושת הרגלים, זהו חג המשלב את ההוויה הדתית, קבלת התורה, הלימוד והמסורת יחד עם החיבור לארץ ולאדמה הנותנת את פריה.

אתם העולים החדשים בחרתם לממש את החיבור הנפלא בין הזהות היהודית והקשר לארץ ובאתם לחיות כאן במדינת ישראל.

חג השבועות אינו רק חגם של אלו שנולדו כיהודים, אלא גם אלו שבחרו להצטרף אל העם היהודי.

מגילת רות, הנקראת בחג השבועות, מספרת את סיפורה המופלא של רות המואביה אשר בחרה לשוב עם נעמי לבית לחם. רות קשרה את גורלה בגורל העם היהודי וקיבלה על עצמה את דת ישראל באומרה לנעמי "עמך עמי ואלוהיך אלוהי".
העם היהודי קיבל בברכה את רות שהפכה לחלק ממנו ואף זכתה להעמיד את שושלת בית דוד.

מגילת רות היא גם סיפורם של נעמי, אלימלך ובניהם אשר בתקופה קשה של בצורת בארץ, בחרו לרדת למואב אך בחלוף מספר שנים, בחרה נעמי לשוב הביתה, לשוב ולחיות בארץ ישראל.

היום, כמו לפני אלפי שנים, מחבק העם היהודי את בניו ובנותיו השבים ארצה ואת אלו הבוחרים להצטרף אליו.

אני מאחלת לכולכם חג שמח,
חג של פריחה בארץ זבת חלב ודבש, וקליטה קלה וטובה בארץ.

בברכה

מירלה גל
המנהלת הכללית

בחוברת זו, נספר לכם על חג השבועות, שמותיו ומנהגיו. עוד בחוברת, מתכונים לחג השבועות ומסלולי טיול.

חג השבועות

חג השבועות הוא אחד משלושת הרגלים: פסח, שבועות וסוכות. חג השבועות חל ב- ו' סיוון, ביום החמישים לספירת העומר. החג נקרא "שבועות" על שום שבעת השבועות שהם 49 ימי ספירת העומר שסופרים מהיום הראשון של חול המועד פסח ועד ליום בו חל החג. חג השבועות הוא היום ה- 50 המסיים את שבעת השבועות של ספירת העומר.

ספירת העומר

העומר הוא אלומות שיבולים קשורות. העומר הובא לבית המקדש כמנחה מן הקציר הראשון, ביום הראשון של חול המועד פסח. וכך כתוב בספר ויקרא: "... וקצרתם את קצירה והבאתם את העומר ראשית קצירכם אל הכוהן" את העומר הביאו מקציר השעורה, כי השעורה מבשילה לפני החיטה. ספירת העומר מתחילה מן היום הראשון של הקציר ועד חג הביכורים. את ספירת העומר נוהגים לקיים גם בימים אלה, בכל ערב, שהוא תחילת היום לפי הלוח העברי, סופרים ואומרים את היום והשבוע לספירת העומר.

לחג השבועות שמות נוספים

חג הביכורים

"ראשית ביכורי אדמתך תביא בית ה' אלוהיך" שמות כ"ג י"ט
הבאת הביכורים בתקופת בית המקדש היוותה רגע של שיא אשר לו חיכו במשך כל ימי ספירת העומר. חג הביכורים מציין את מנהג העלייה לרגל והבאת הביכורים לבית המקדש. הביכורים הם היבול הראשון של פרי האדמה. נהגו להביא ביכורים רק משבעת המינים שהתברכה בהם ארץ ישראל: חיטה, שעורה, גפן, תאנה, רימון, זית ותמר. את הביכורים היו מביאים לירושלים. בטקס מיוחד נמסרו הביכורים לכוהן ועולי הרגל נהגו לקרוא "מקרא ביכורים" שבו סיפרו את תולדות ישראל מיציאת מצרים ועד כניסת העם לארץ ישראל. הביכורים הובאו בתהלוכה חגיגת שהייתה אחד הטקסים המרגשים והחוויתיים ביותר בהווי החקלאי של ארץ ישראל בתקופת בית שני. אנשים הגיעו מרחוק ומקרוב בידיהם סלי ביכורים מקושטים. בראש התהלוכה, שור שקרניו מצופות זהב ועטרה של זית בראשו, והמנגנים מנגנים בחלילים עד שהגיעו קרוב לירושלים. וכל תושבי ירושלים מקבלים את פניהם ושואלים בשלומם.

מתן תורה

חג השבועות הוא יום מתן תורה. בספר שמות מסופר שבני ישראל הגיעו להר סיני בחודש השלישי - הוא חודש סיוון (החודש הראשון לפי הלוח הקדום הוא חודש ניסן, שבו יצאו בני ישראל ממצרים). בתורה

לא מצוין באיזה יום בחודש ניתנה התורה. על פי המסורת נקבע ו' בסיוון, חג השבועות כיום מתן תורה. לאחר חורבן ירושלים ובית המקדש השני, לא ניתן היה לקיים את מנהג העלייה לרגל, הגלות שבאה בעקבות החורבן ניתקה את עם ישראל מעבודת האדמה ומארץ ישראל. גם בגלות המשיך עם ישראל להתגעגע לארצו, אך הדגש בחג השבועות הושם על מתן תורה וערך לימוד התורה.

אמר ר' אליעזר: כשנתן הקדוש ברוך הוא את התורה - ציפור לא צייץ, עוף לא פרח, שור לא געה, מלאכים לא עפו, הים לא הזדעזע, הבריות לא דיברו, אלא העולם שותק ומחריש, ויצא קול: "אנוכי ה' אלוהיך"

עצרת

משמעותה של המילה עצרת הוא סוף, סיום. חג השבועות הוא כעין המשך של חג הפסח. כשם שהיום השמיני של חג הסוכות נקרא שמיני עצרת, כך חג השבועות החל בסיום ימי הספירה המתחילים בפסח הוא כאילו העצרת, הסיום של חג הפסח.

חג הקציר

"וחג הקציר ביכורי מעשיך אשר תזרע בארץ" שמות כ"ג, ט"ז.
החג נקרא חג הקציר על שם עונת הקציר המתחילה בתקופת החג.

חג הביכורים בהתיישבות בשנות ה-30

יצירת התרבות של הקיבוץ בשנות ה-30 מתפרשת על פני תחומים רבים ומהווה נדבך חשוב במה שאנו מזהים כיום כתרבות ארץ ישראלית מקורית וייחודית - השפה העברית, שירי העם והשירה בציבור. הקיבוץ ניסה ליצוק תכנים חדשים לטקסים ולחגים המסורתיים ולהדגיש את הקשר לאדמה ולטבע. כך בחג האסיף, בט"ו בשבט וכמובן בחג השבועות הוא חג הביכורים.

משמעותו הדתית של חג השבועות כחג מתן תורה נזנחה ובמקומה הושם דגש על חג הביכורים וחיידוש אופיו כחג חקלאי המבטא אהבה לטבע הארץ ולאדמתה.

בטקסי הביכורים, בשנות ה-50, הוקדשו התרומות ל"קרן הקיימת לישראל", הגואלת את אדמות המולדת. תוצרת המשק פרי האדמה, החיטים והשעורים, הפירות ותוצרת הלול עברו כולם, ברחבי המשק, בתהלוכה ססגונית על גבי טרקטורים ועגלות מקושטות.

מביאי הביכורים, מכל ענף חקלאי הגישו את תוצרתם במוט נישא בשניים או בטנא. נערות לבושות לבן יצאו במחול, ומעגלי ילדים העיפו יונים לבנות למרום. על הבמה עלו חברי הקרן הקיימת שקיבלו מן הילדים את פדיון הביכורים.

מנהגי חג השבועות

עשרת הדיברות

במרכז קריאת התורה בחג השבועות עומדת קריאת עשרת הדיברות, הנקראים במנגינה מיוחדת כשהמתפללים עומדים על רגליהם. עשרת הדיברות הם עשרה חוקי יסוד המהווים בסיס להתנהגות מוסרית וערכית.

מגילת רות

נוהגים לקרוא בחג השבועות את מגילת רות שהיא אחת מחמש המגילות. מגילת רות מתרחשת בתקופת השופטים, בימים אלו פוקד רעב את הארץ, הגורם לבני משפחת אפרת, משפחה מיוחסת מבית לחם, לרדת מן הארץ אל ארץ מואב.

מזלה של המשפחה לא שפר, ראשון מת אלימלך אבי המשפחה ולאחר עשר שנים מתו גם בניו. נותרה נעמי האלמנה, השכולה ושתי כלותיה המואביות, נשות בניה, רות ועורפה. האסונות מצד אחד וגם השמועה כי הבצורת חלפה מן הארץ גורמים לנעמי לשוב הביתה. בדרך לארץ, פונה נעמי לכלותיה ומפצירה בהן "לכנה שובנה אישה לבית אימה" כך היה מקובל בעולם העתיק, אישה שהתאלמנה ואין לה ילדים חוזרת

אל בית הוריה. הכלות

הנאמנות פורצות בבכי

ומבקשות ללכת עימה, אך

נעמי מפצירה בהן ומסבירה

להן כי אין עתידן איתה, הן

עדיין צעירות ויכולות להקים

משפחה חדשה. ערפה

השתכנעה ועזבה את נעמי

בלב כבד. רות דבקה בחמותה

נעמי וביקשה שלא תפציר בה

לעזבה, "כי באשר תלכי אלך

ובאשר תליני אלי".

נעמי ורות הגיעו לארץ

בתחילת קציר השעורים. רות

יצאה אל השדה על מנת

ללקט שיבולים אחרי

הקוצרים, כמנהג העניים, ובמקרה, הגיעה לשדהו של בועז. בועז היה בן משפחתו של אלימלך, איש עשיר ואחד מנכבדי בית לחם. כשביקר בועז את הקוצרים בשדהו, הוא מבחין בנערה החדשה ושואל מי היא, כשנודע לו סיפורה וקרבתה לנעמי הוא פונה אליה ומבקש שלא תלך ללקוט בשדה אחר, ולפועליו ציווה לבל יגעו בה לרעה. רות שאלה אותו מדוע הוא נוהג בה בטוב לב כזה והרי היא נכריה, בועז עונה לה כי שמע על ששמרה אמונים לחמותה, עזבה את ארצה ומולדתה ובאה אל מקום זר. בועז נשא את רות לאישה. רות, האישה המואביה שדבקה בחמותה ובעם ישראל, זכתה וממנה נולד דוד המלך. רות ילדה את עובד, אבי ישי, אביו של דוד המלך. מגילת רות היא סיפור שושלת בית דוד.

מדוע נוהגים לקרוא את מגילת רות בחג השבועות

על פי המסורת בחג זה נולד ומת דוד המלך וזוהי אחת הסיבות שקוראים את מגילת רות בחג השבועות. סיבה נוספת, סיפור מגילת רות מתרחש בתחילת קציר חיטים, זה הוא זמן הקציר. ועוד, כי רות התגיירה, וקיבלה על עצמה את התורה, כמו עם ישראל במעמד הר סיני.

מעשה בנוכרי אחד שבא לפני שמאי, אמר לו הנוכרי: גיירני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת. דחף אותו שמאי באמת הבניין שבידו. בא להילל וגיירו. אמר לו הילל: 'כל מה ששנוא עליך לא תעשה לחברך' זוהי כל התורה כולה, כל השאר פירושים של עיקרון זה, לך ולמד.

תיקון ליל שבועות

זהו ליל שימורים. בחג השבועות נוהגים להישאר ערים כל הלילה וללמוד תורה בחברותא. אנשי קבלה וסוד ייחסו משמעות מיוחדת ללימוד תורה דווקא בלילה. יש בכוחו של הלימוד לעשות "תיקון" נגד פורענויות העלולות להתרחש בעם היהודי או בעולם כולו. יש גורסים כי אין לבזבז זמן על שינה ויש לנצל את חג מתן תורה ללימוד תורה.

מנהג המים

התורה משולה למים. כמו שהמים מחיים את נפש האדם, כך גם התורה. "נמשלו דברי תורה למים. מה מים מסוף העולם ועד סופו, כך תורה מסוף העולם ועד סופו...ומה המים מטהרים הגוף, כך התורה מטהרת הגוף; ומה המים יורדים טיפין-טיפין ונעשים נחלים, נחלים, כך התורה: אדם לומד שתי הלכות היום ושתיים לאחר, עד שנעשה כנחל נובע..." מדרש שיר השירים רבה א' י"ט. לכן נוהגים לשפוך מים זה על זה. ילדים ומבוגרים משחקים ושופכים מים איש על רעהו.

מאכלי חלב

מנהג עתיק לאכול בחג השבועות מאכלי חלב, המנהג רווח בכל עדות ישראל. נוהגים לאכול מאכלי חלב מכיוון שהתורה נמשלה לחלב כמו שנאמר במגילת שיר השירים, "דבש וחלב תחת לשונך". לפני מתן תורה לא היו קיימים דיני כשרות, וכשקיבלו את התורה לא היו להם כלים כשרים ולכן אכלו מאכלי חלב. בגימטרייה = 40, (ח = 8 - ל = 30 ב = 2) כנגד 40 יום שהיה משה על הר סיני

קישוט הבית בירק

נוהגים לקשט את הבית ובבתי הכנסת בירוק, זכר למתן תורה שהיה בהר ירוק. עם ישראל הורחק מאדמתו ונדחק אופיו החקלאי של החג ונוהגים לקשט בירק ובעצים כדי להזכיר שהחג הוא גם חג חקלאי.

למטיילים, מס' הצעות לטיולים וסיורים בארץ סיורים ומסלולי טיול

המסלולים הבאים באדיבות חברת "מקום ערכים ויוזמות אדם בנוף" בע"מ, נופש תיירות ופנים. ל"מקום" מוקד סיוע רב קווי:
ירושלים - 02-6794412
בר אילן - 03-6353503

כדאי להצטייד במפת האזור, מים וכובע. אנא, הישמעו לכללי הבטיחות. לדיעתכם, במקרה חירום: מוקד משטרה - 100 מוקד מגן דוד אדום (מד"א) - 101 טיול מהנה ובטוח

אתרים הקשורים בדוד המלך

1. הר ציון - חלק מהגבעה המערבית המצוי מחוץ לחומה העותומנית של העיר העתיקה. המסורת מצביעה על מיקומו של קבר דוד בהר ציון.

2. עיר דוד - המונח עיר מטעה במקצת, שטחה של עיר בעת העתיקה היה קטן מאד יחסית לערים מודרניות והוא נע בין

עשרות למאות אחדות של דונמים. על שטח מצומצם זה, חיו אלפים בודדים של תושבים, שעסקו לפרנסתם במסחר ובחקלאות. בתקופה העתיקה, שני תנאים הכרחיים להקמת עיר: הראשון, מקור מים קרוב, השני הגנה טופוגרפית טבעית. שני תנאים אלו מתקיימים בגבעת עיר דוד. בשיפולי המדרון המזרחי של עיר דוד נובע מעיין הגיחון, העיר מוגנת היטב משלושת עבריה: נחל קידרון במזרח, הגיא המרכזי במערב ומפגש גאיות אלו בדרום. הגאיות אפשרו פיתוח חקלאות ואספקת מזון לעיר.

3. תל עזקה - תצפית אל עמק האלה ותל שכה- שם נלחם הנער דוד בגוליית הענק, רועה צעיר, שניצח בעוז ובחכמה את גדול לוחמי זמנו.

סיורים בנושא הקציר:

1. מוזיאון דגון - מוצגי איסום מתקופות עתיקות ויצירות אומנות בנושאי הדגן כולל סרט קצר. חיפה - טל' 04-8664221

2. המוזיאון לראשית ההתיישבות ביפעת - שיחזור חיי החלוצים בקיבוץ ובמושב. טל' 04-6548974

3. מוזיאון ארץ ישראל - ביתן אדם ועמלו: שביל הצמחים, צמחים בשביל האדם. כלים ומוצגים עשויים מהצומח, מטבעות יודאיקה עשויים מצמחים, צמחים בקרמיקה ובזכוכית בשילוב גן צמחי ארץ ישראל. תל אביב - טל' 03-6415244

סיורים בנושא מתן תורה:

1. מוזיאון המגילות הגנוזות בקיבוץ אלמוג
2. היכל הספר במוזיאון ישראל בירושלים
3. בתי כנסת מיוחדים בקהילות
4. ביקור אצל סופר סת"ם

מסלולי טיול

מסלול 1 - חיטה ומים בנחל עמוד (4 שעות)

השמורה נמצאת בקילומטר ה-41 על כביש עכו צפת (כביש 859), כקילומטר מצפון לכפר שמאי. ראשיתו של הנחל במורדותיו הדרום מזרחיים של הר מירון, בגובה 1,150 מטר מעל פני הים, ושפכו בים כינרת

בגובה 212 מטר מתחת לפני הים.

מדרון זה של 1,362 מטר, גרם להתהוותו של ערוץ מצוקי ותלול לאורך של כ-22 ק"מ. בשל השיפוע החרוף בו יורד הנחל אל אגם הכינרת, ובשל העובדה שהוא מחלחל בקטעים ניכרים לאורך מהלכו במסלע של גיר קשה ודולומיט, התפתחו בו קטעי קניון עמוקים, מפלים ונקיקי סלע יפים ובריכות

טבעיות. לפני שפך הנחל לבקעת גינוסר, מתנשא מקרקעית הנחל עמוד סלע טבעי זקוף, שהעניק לנחל את שמו: נחל עמוד.

יש להחנות את הרכב ולטייל ברגל אל מבנה משטרת עין-יקים (תינה).

בשנת 1936, עם פרוץ המאורעות, הוקמה מעל מעיין עין-יקים תחנת משטרה כדי לשמור על מבנה המשאבות שבנחל. נמשיך עם המסלול לעין-יקים, מעיין השופע משך כל השנה. שמו הערבי, "עין תינה", ניתן לו בגלל עצי התאנה שסביבו. "יקים" על שם משפחת יקים, אחת ממשפחות הכוהנים שישבו בגליל לאחר חורבן בית שני.

במהלך טיולנו נגיע לשטח הבוסתנים, ששוחזר ע"י רשות הטבע והגנים, הכולל אמות ובריכות מים. טחנת הקמח, טאחאנה אל סמיע (שמאי) הייתה בבעלות הכפר סמיע, והופעלה על-ידי כוח המים. החדר העליון הוא חדר הטחנה. המים הגיעו לארובת הטחנה באמת מים שממנה נפלו המים על גלגל הכפות שבחדר התחתון וסובבו אותו. מכאן אפשר לחזור לעין תינה דרך השביל השחור או להמשיך לבריכות ולנחל שכווי ולעצור למנוחה ליד הבריכות הגדולות, העטורות בעצי דולב, ומשם לחזור דרך השביל השחור במסלול טבעתי לעין תינה והחניון.

מסלול 2 - אל שבעת המינים בשמורת עין אפק (4 שעות)

הכניסה לשמורה מכביש מספר 4 (חיפה - עכו) בפנייה מזרחה בצומת כורדני (יש שילוט במקום). השמורה היא עדות לנוף הביצות שהיה אופייני לעמק עכו עד שנות ה-40. ניתן לטייל בנופי הביצה במסלול טבעתי המתאים לכל גיל. בכניסה לשמורה, הצטיידו בדפדפת מידע, הכוללת מפת סיור באתר, משם צאו לביקור בטחנת קמח מרשימה שנבנתה במאה ה-11 בתקופה הצלבנית, ע"י מסדר הטמפלרים ופעלה עד 1925. זוהי אחת מטחנות הקמח השלמות שנותרו בארץ, בעבר שימשה הטחנה את כל תושבי העמק. כיום, הטחנה משמשת מרכז מבקרים ונקודת תצפית על האזור. בסיור בשמורה ניתן להנות מנופי הביצה, מצמחי המים המתחילים לפרוח בתקופת הקיץ בצבעי ורוד, צהוב ולבן.

משם המשיכו לכביש מספר 4 לכיוון דרום. בצומת עין אפק הסמוכה, פנו מזרחה לכביש מספר 79 וסעו עד צומת סומך. בצומת סומך פנו דרומה לכביש מספר 70 וסעו כ-3 ק"מ עד לגשר העובר מעל אפיק נחל ציפורי. מיד לאחר הגשר, תראו דרך עפר נוחה שתוביל אתכם מערבה לכביש (קיים שילוט לכפר חואלד) דרך זו עוברת מתחת לכביש/ גשר וחוברת לכביש צר עד ליישוב ראס עלי, שם תחנו. הטיול יהיה לכיוון מזרח, במעלה הנחל באורך של כ-2.5 ק"מ, כ-3 שעות ומתאים לכל המשפחה. יש לדאוג לרכב שימתין בסוף המסלול ביישוב כעביה. אזור של גבעות נמוכות מכוסה בשרידי יער אלוני תבור, נמצא בחלקו המערבי של הגליל התחתון ונקרא בשם גבעות אלונים - שפרעם. כאן תמצאו את נחל ציפורי, נחל איתן הזרם בתוך מארג נופי מגוון ובדרכו חוצה הרים, גבעות, ואדיות ועמקים. הוא חותך בתוך סלעים ומגיה שוב

מתוך תעלות מעשי ידי אדם. בערוץ הנחל תמצאו צומח גדות נחלים לצד שטחי חקלאות מסורתית ובוסתני רימונים וזיתים. ההתיישבות לאורך הנחל מגוננת כמו נופיו - יישובים קהילתיים לצד יישובים בדואים. אם חניתם ביישוב ראס עלי (ליד בית הספר) תוכלו לבקר בשרידי טחנות הקמח המצויות בכיוון דרום מערב על צלע הגבעה. הטחנות הן מסוג טחנת ארובה (בשמורת עין אפק הטחנה היא מסוג מגלש). המים "נפלו" דרך פתח הארובה של הטחנה העליונה (זוהי הגבוהה שבארובות טחנות הקמח בארץ, גובהה 2.13 מ'), עד לגלגל הכפות, עד שהגיע את אבני הרחיים ומשם נאספו המים לעבר פתח גג הטחנה התחתונה שהפעיל אותה שוב על פי אותו עיקרון.

מסלול 3 - מים וקמח בתל מגידו ונחל קייני (3 שעות)

מתחילים את הטיול בגן לאומי מגידו. מצומת המוביל ממשיכים לכיוון צומת אלונים, ומשם לכיוון יוקנעם. ברמזור הראשון פונים שמאלה, ואחרי מס' קילומטרים מגיעים למגידו.

כ- 25 ערים שונות בשכבות רבות מצויות בתל מגידו, שכבות שנוצרו במשך למעלה מ- 3,000 שנה. חלק ניכר מעושרה של העיר הזו, מהחשובות בערי המקרא, מתרכז סביב המקדש.

השריד המרשים ביותר שנתר ממגידו הוא מערכת המים התת-קרקעית, שנבנתה, כנראה, בימי המלך אחאב. כיאה לאחד המרכזים הצבאיים והמנהליים הגדולים בארץ בעת העתיקה, נערכו תושבי תל מגידו לאספקת מים סדירה מהמעין הסמוך לעירם. אל המנהרה היה אפשר לרדת מהעיר באמצעות מערכת מדרגות..

מתל מגידו יוצאים לכביש 66, נוסעים לכיוון צומת מגידו ופונים בפנייה הראשונה ימינה. ממשיכים בדרך החולפת במקביל לנחל ולצד חורשת האקליפטוס. פונים בפנייה הראשונה שמאלה ונוסעים סמוך לאפיק, עד שמבחינים בשרידי טחנות קמח עתיקות ובאמות מים. בעונה הזו מכוסה האדמה במרבדי פרחים צבעוניים ומדיפה ריח נפלא. למרות הפיתוי לתפוס תנומה קלה בין העצים, מומלץ להמשיך ולהיכנס למעבה היער שם מתגלה בוסתן יפיפה של עצי תות ותאנה המתחבא בין העצים. סמוך לכביש הסואן חבויה פינת חמד קסומה, נחל קייני. נחל קטנטן הזורם רק בחורף ובאביב, עטור בחורשת אקליפטוסים עבי גזע. שמו של הנחל מזכיר פרק חשוב בתולדות העם: יש הסבורים כי הוא נקרא על שם שבט הקייני, יעל, בת השבט, הרגה את שר הצבא סיסרא.

מסלול 4 - " הבאנו ביכורים " חגיגות ביכורים בקיבוצים

בחצר החקלאית " עין שמר" - מופע ביכורים, מסע טרקטורים, טקס הבאת ביכורים.

טל' 04:6374327

מוזיאון לראשית ההתיישבות בקיבוץ

יפעת - מרכז לימודי ומוזיאון

לראשית ההתיישבות בעמק יזרעאל. שחזור חיי החלוצים בקיבוץ ובמושב: להיות חלוץ, עבודת השדה, החיים בקיבוץ - חדר האוכל, בית הילדים ומחסן הבגדים. החיים במושב - פינת המים והמשאבה, בעלי המלאכה, ביתן הדבש. האוסף הגדול בישראל בנושא ההתיישבות.

04:6548974

מתכונים לחג

עוגת גבינה ואוכמניות

החומרים

- 15 ביסקוויטים מפוררים
- 2 חבילות גבינה לבנה 9% או 5%
- 3/4 כוס סוכר
- 1 שמנת מתוקה
- 1 חבילת ג'לטין
- 1 קופסת שימורי אוכמניות
- 1 חבילת ג'לי פטל
- תבנית קפיצית מס' 26

אופן ההכנה:

לפזר על תחתית התבנית את פירורי הביסקוויטים ולהרטיב בחלב להקציף שמנת מתוקה עם 3/4 כוס סוכר ולהוסיף את הגבינה לערבב הג'לטין ב-1/3 כוס מים רותחים ולהוסיף לתערובת לשפוך על הביסקוויטים ולהקפיא כחצי שעה להרתים את סירופ האוכמניות עם 1/2 כוס מים. להוסיף לנוזל הרוחה ג'לי בטעם פטל ולבחוש לקבלת מרקם חלק, ללא גושים, להוסיף לתערובת את האוכמניות לשפוך על העוגה ולהחזיר להקפאה למשך חצי שעה עד שעה

הערה: אפשר להחליף את האוכמניות בכל פרי אחר ובהתאם גם את הג'לי

לחמניות גבינה ועשבי תיבול

החומרים לבצק

- 5 כוסות קמח לבן
- 40 גר' שמרים טריים
- 1/2 כוסות מים
- 1/4 כוס שמן זית

- 1 ביצה
- 1 כף סוכר
- 1/2 כפות מלח

החומרים למלית

- 1/2 כוס עירית קצוצה
- 1/2 כוס פטרוזיליה קצוצה
- 1/2 כוס שמיר קצוץ
- 3 כפות שמן זית
- 20 יחידות גבינה מותכת לפי טעמכם

לציפוי

50 גרם חמאת מומסת

אופן ההכנה:

לבחוש במעבד מזון את הקמח, השמרים, המים, שמן הזית, הביצה והסוכר. (במהירות נמוכה כ-8 דקות) להוסיף מלח ולהמשיך לערבב כ- 5 דקות נוספות (כך שהבצק ייצא רך). אם לשים בידיים, יש ללוש בידיים מקומחות לכסות ולהתפיח כשעה וחצי לערבב את עשבי התיבול עם שמן הזית לחלק את הבצק ל-20 עיגולים שווים בגודלם ולתת לבצק "לנוח" לרדד על משטח מקומח כל עיגול בצק לעובי של 1 ס"מ באמצע עיגול הבצק להניח 1 כף תערובת עשבי תיבול מעליה כף גבינה לקפל את הבצק סביב המילית, להפוך ולהניח על תבנית מקומחת (הצד החלק כלפי מעלה) להבריש מעט חמאה מומסת מעל להתפיח חצי שעה נוספת לאפות בתנור שחומם מראש ל- 200 מעלות

בלינצ'ס גבינה

החומרים

- 3/4 כוס מים
- 3 ביצים
- כפית וחצי תמצית וניל
- 1/4 כפית + 1/8 כפית מלח
- 1/2 כוס + 2 כפות קמח

מלית:

- קופסה וחצי גבינה לבנה 9%
- 1/4 כוס סוכר
- 1/4 כפית קינמון
- 3 כפות חמאה מומסת
- 2 כפות שמן

אופן ההכנה

הבלינצ'ס

לערבב בבלנדר: 3/4 כוס מים, 2 ביצים, תמצית וניל, 1/4 כפית מלח להוסיף את הקמח, ולערבב עד לקבלת מרקם חלק לתת לבצק "לנוח" כשעה

המלית

לערבל את הגבינה במעבד מזון להוסיף: 1 ביצה, 1/4 סוכר, 1/4 כפית קינמון, 1/8 כפית מלח להפעיל את מעבד המזון בפולסים קצרים של ON/OFF עד לקבלת מרקם כמעט אחיד לכסות את הבליילה ולקרר

טיגון הבלינצ'ס

לחמם מחבת על להבה בינונית/ גבוהה לשמן את המחבת במעט חמאה לצקת שתיים וחצי כפות בלילה, ולפזר את הבליילה על המחבת באופן אחיד לטגן כ- 30 שניות, עד קבלת גוון שחום, ולהפוך לצד השני בגמר הטיגון להניח על מגבת נייר יש לחזור מדי פעם על שימון המחבת במעט חמאה להניח במרכז הבלינצ'ה 3 כפות מהמילית לקפל את שני הקצוות פנימה ולגלגל לחמם במחבת 2 כפות שמן יחד עם יתרת החמאה המומסת. להניח את הבלינצ'ס עם הקצוות המקופלים כלפי מטה, ולטגן עד גוון זהוב - חום ופריך (כ-5 דקות מכל צד) אפשר להגיש בתוספת רסק תפוחי עץ, שמנת חמוצה, או קונפיטורה

פשטידת תירס עם פטריות מוקפצות

החומרים

- 1 גבינת קוטג'
- 1 גבינה לבנה 9% (250 גר')
- 1 גביע שמנת חמוצה
- 200 גר' גבינה צהובה מגוררת
- 5 כפות קמח
- 2 כפיות פירורי לחם
- 3 ביצים
- מלח ופלפל לפי הטעם
- 40 גר' חמאה
- 2 כפות מיונז
- 1 בצל
- 1 קופסת פטריות (שימורים)
- 1 קופסה קטנה גרעיני תירס (שימורים - לסנן)
- 1 כף אבקת פטריות

אופן ההכנה:

לטגן את הבצל עד להזהבה עם כ - 40 גר' חמאה להוסיף את הפטריות ולטגן להוסיף קורט מלח ופלפל

לצנן כ - 5 דקות
לערבב בקערה את שאר החומרים ולהוסיף את הפטריות עם הבצל והתירס המסונן

לשמן תבנית ולאפות כ - 45 דקות, בתנור שחומם מראש ל - 150°C
לכבות את התנור ולהשאיר את המאפה עוד 10 דקות בתנור

ניתן לשלב במקום התירס ירקות אחרים לפי הטעם: כרובית, ברוקולי וכד'

עוגת גבינה אפויה

חומרים לבצק

1.5 כוסות קמח תופח

150 גר' חמאה

1/4 כוס סוכר

2 חלמונים

1/2 קליפת לימון מגוררת

אופן ההכנה

ללוש בצק מכל החומרים, לרפד תבנית מס' 26 כולל הדפנות, לדקור, מעט, את הבצק במזלג, לאפות 10 דקות ולקרר.

חומרים למלית

750 ג' גבינה 5%

1 גביע שמנת חמוצה

5 ביצים מופרדות

כוס וחצי סוכר

1 כף מיץ לימון

3 כפות גדושות קמח

אופן ההכנה

להקציף החלבונים עם הסוכר, לערבב את שאר החומרים בקערה נפרדת, לערבב בתנועות עטיפה עם הקצף.

לשפוך התערובת על התחתית האפויה ולאפות כ- 50 דקות.

חומרים לציפוי

1 שמנת מתוקה

1/2 חב' אינסטנט פודינג וניל

1/2 כוס חלב

פירות העונה

להקציף את חומרי הציפוי למרוח על העוגה האפויה ולקשט בפירות.

הפקה:

גף מידע ופרסום, המשרד לקליטת העלייה

צילומים:

יצחק אלהרר, סקופ 80

צילומים ומסלולי טיול:

"מקום ערכים ויוזמות אדם בנוף"

מרכז מידע טלפוני: 03-9733333

www.moia.gov.il

סיוון תשס"ד מאי 2004

ירושלים

כל הזכויות שמורות